

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenjši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GRBGOČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Vedno malenkostno.

To je najbolj točna označba našega strankarskega časopisa in ob enem eden glavnih vzrokov, če ni v našem javnem življenju onega poleta, ki je za vsak resničen napredek neobhodno potreben. Zakaj malenkostni ljudje niso ne ustvaritelji in ne borci, oni so kvečjem kritiki in nergači, ki jim je zabavljanje vse. Negativnost in malenkostnost hodita roko v roki in v našem strankarskem časopisu čutimo to prav posebno.

V naši notranji politiki preživljamo dogodke, ki so tako velike važnosti, da se morejo z njimi vzporejati samo dogodki ob preobratu. Tudi najbolj slep prištevnik, nekritičnega »Jutra« polagoma spoznava, da stopa Jugoslavija na prag novega življenja, le naše strankarsko časopisje tega neče videti in fabricira dalje svoje stereotipne argumente in očitke. Ne vidi in neče videti da bi je stari Nikola Pašić svojo zadnjo bitko, ne vidi in neče videti, da se ob upornimi sredstvi bori okolica Nikole Pašića za svoj obstoj, ne vidi in neče videti, da je prijeta korupcija za tilnik, vsega tega ne vidi in neče videti naše strankarsko časopisje, ker vse to ni po volji strankam, ki diktirajo listom.

Enim ni novi razvoj političnih dogodkov po volji, ker je njega ost naperjena tudi proti njim, drugi so nezadovoljni, ker se vrše dogodki brez njih in s tem deloma tudi proti njim. Med prve spadajo naši esdeesariji, ki so po svoji znani nerodnosti še zadnji hip svečano deklarirali svojo pripadnost k Pašiću, ki je že izgubil bitko. K drugim pa spadajo vsi ostali, ki mislijo, da morajo vsako izpremembo v naši politiki meriti le po strankarskem kopitu.

In vendar so sedanji dogodki tako važni, da bi že zaradi njih morale vse stranke pregledati svoje stereotipne plosče, če niso te za nove dogodke že preveč obrabljene in zato neumestne. Prepričani smo, da bi njim taka revizija le koristila, ker vsa slovenska javnost jasno izreka, da v velikem boju, ki se odigrava v Beogradu ni nezainteresirana, temveč je odločno na strani onih, ki hočejo, da se prične v Jugoslaviji nov red.

Slovenska javnost pa tudi ve, da je boj, ki se trenutno odigrava v Beogradu, težak, da ni mogoče takoj drugi dan doseči popolne zmage, da je nasprotno treba tudi nekaj potrpeti, samo če se je potem vsak dan zmagi bližje in da ves boj ne zvedeni. Samo s soudeležbo v boju pa je mogoče preprečiti, da se boj do konca dobojeva in zato je nerganje zadnje sredstvo, ki bi moglo v sedanjem razvojnem procesu Jugoslavije kaj pomagati.

Mislimo pa, da zahteva tudi čast Slovenije, da se odločno deklarira v sedanjem boju za boljši princip. In da je ta princip na strani nasprotnikov Pašićeve okolice, je brez vsakega dvoma.

Kadar gre za velike stvari, morajo interesi za njihne užitke. Danes smo v takem položaju. Velika stvar je boj, ki ga je povzročil Lj. Jovanović in mu dal argumentacijo Dragiša Stojadinović. — Majhne stvari pa so vsi oni očitki, ki se nanašajo na stare rane in ki nimajo drugega namena, ko da dajo snov za volivno agitacijo. Politiki širokega obzora se morajo na to ozirati, malenkostni ljudje pa tega ne bodo upoštevali in njim bo važnejše, da paradirojo z raznimi gesli, pa čeprav so ta danes povečini že časopisne fraze.

Kakor neče naše strankarsko časopisje pravilno presojati beograjskih dogodkov, tako tudi neče vsaj za trenotek objektivno presoditi slovenskih političnih dogodkov. Da se o ustanovitvi Slovenske

Pogajanja med Baldwinom in rudarji brezuspešna.

STAVKA EN MILIJON RUDARJEV. — BREZPOSELNI SE PRIPRAVLJAJO NA DELO.

London, 4. maja. Pogajanja med Baldwinom in med zastopniki rudarjev so ostala brezuspešna. Zato je propadla tudi zadnja nada, da bi se vsaj v zadnjem trenutku prepričala splošna stavka.

London, 4. maja. V vsej državi se ni nikjer kalil mir. Razen rudarjev delajo vsi drugi delavci mirno dalje. Za sedaj stavka okrog 1 milijona rudarjev. Odpošiljanje vojaških ojačenj je povzročilo med ljudstvom silno petlačenost. Oblastva pripravljajo izjemne ukrepe za vsak slučaj. Na tisoče brezposelnih delavcev se javlja za delo.

London, 4. maja. Čeprav se je službeno objavilo, da so bila prekinjena pogajanja z zastopniki rudarjev, vendar še obstoji nada, da pride zadnji trenutek do kompromisa. Ministri so dan in noč v službi. Za sinoči ob 9. je Baldwin pozval zastopnike rudarjev na konferenco. Vlada in rudarji pripravljajo ukrepe za vsak slučaj.

Rudarji so izdali proglas na narod, v katerem naznanjajo, da bi imela o polnoči izbruhniti generalna stavka.

Vlada je imenovala 10 komisarjev z obsežnimi pooblastili. Včeraj je vlada zasedla HydePark, kjer bo uredila glavno skladišče živeža za čas stavke.

Položaj je tem težji, ker je vlada — kakor vedno — zahtevala pred nadaljevanjem pogajanj, da delavci najprej pristanejo na znižanje plač.

V HydeParku je prišlo včeraj do pretepa in ljutega boja med fašisti in komunisti.

»Daily Mail« včeraj ni izšel, ker so stavci zaradi nekega članka, ki je izšel pod naslovom »Za kralja in domovino«, ustavili delo.

London, 4. maja. V uradu za rekrutiranje brezposelnih, ki je bil organiziran v Foreign Office, se vsako uro vpiše okrog 400 delavcev. — Ministrstvo dela je odredilo, da se v Londonu organizira centrala za razdeljevanje mleka. V HydeParku je na stotisoče avtomobilov, ki so namenjeni za prevoz hrane.

Železničarska zveza je izdala nalog, da morajo vsi njeni člani o polnoči ustaviti delo in da vzdrže absoluten red.

Baldwin je na včerajšnji seji parla-

CENTER V RADIKALNEM KLUBU PRIDOBIVA NA MOČI.

Beograd, 4. maja. Dasi je bil včeraj Beograd zaradi drugega velikonočnega praznika v prazničnem razpoloženju, vendar se je čutilo, da je politični svet neposredno pred važnim kritičnim dnem. Posebno živahnost je opaziti pri radikalih, za katere ima 5. maj, dan se stanka parlamenta, posebno važnost in zato se je začela pri njih pojavljati jaka tendenca, da se pozabijo vsi spori in incidenti prejšnjega meseca in bi tako klub stopil v parlamentarno borbo čim kompaktnejši.

Zaradi nevarnosti, da se radikalni klub razcepi, so vse frakcije radikalov, ki so

kmetske stranke, ki ima vsaj ta velik zmisel, da sili SLS k laizaciji, ponovi samo star očitke, je tudi znak malenkostnega stališča, ki se ne more povzpeti do pravilne presoje nasprotnika. In sličnih stvari bi mogli omeniti še celo kopo.

Vedno bolj izgublja javnost zmisel in veselje za politiko in vedno večja je apatija javnosti za javno življenje. In eden glavnih vzrokov je malenkostno stališče našega strankarskega časopisa, ki mora vzeti vsem veselje za javno delo.

menta, ki je potekala v največji napetosti, izjavil, da stavka ni bila sklenjena v sporazumu z vsemi delavci, temveč da je napravil dotični sklep mali krog izvršilnega odbora. Po njegovem mnenju ogrožajo načelniki delavske stranke temelje vlade in reda in se pripravljajo na proglasitev državljanske vojne, kakor je v Angliji že stoletja ni bilo. Ne gre za plače. Plače niso v nevarnosti. V nevarnosti je svoboda in ustava Anglije.

BOGATAŠI ZAPUŠČAJO ANGLIJO.

London, 4. maja. Izid glasovanja za stavko je bil takoj objavljen velikim množicam ljudstva, ki so čakale pred parlamentom na vesti o daljnjih pogajanjih.

Višji krogi v velikem številu zapuščajo London in odhajajo v Francijo in sploh na kontinent. Koldvor »Viktorija« je prenapolnjen s potniki, ki se selijo v Pariz. Vsakdo želi, boječ se nevarnih dni, ki se lahko pridejo, čimprej zapustiti London. Sicer pa se ljudstvo drži precej rezervirano in kupuje velike množine živeža, ker ima izkušnje o težkočah pri prejšnjih stankah rudarjev.

V vladnih krogih upajo, da bodo s pomočjo brezposelnih lahko vzdržali promet. V londonskih trgovinah so postavljene odbori, ki morajo paziti na to, da se cene ne zvišujejo.

Na londonski borzi dosedaj stavka rudarjev ni vplivala. Vendar so pa efekti nekoliko padli.

Kraljevski par je včeraj prispel iz Windsora v London, princ waleški pa je pozvan, da se vrne iz Francije.

MOSKVA POZIVLJE KOMUNISTE NA POMOČ.

London, 4. maja. Moskovska internacionala je pozvala vse komunistične strokovne zveze delavstva, da podpirajo stankujoče v Angliji.

FINANČNI MINISTER ATAKIRAN.

London, 4. maja. Ko je finančni minister Churchill odhajal iz zunanega ministrstva, ga je obkolila velika množica ljudstva, ki je bila zbrana pred ministrstvom. Minister se je moral zateči v notranje ministrstvo.

se še prošli teden ostro bojevale med seboj, sedaj manj borbene in so bolj pristopne medsebojnemu pomirjenju. Zlasti zahteva mčan center v radikalnem klubu, da se za vsako ceno doseže pomirjenje tudi s samim Pašićem.

Mnogo se je včeraj komentiralo dejstvo, da je bil Ljuba Jovanović na dvoru. Ni se mudil na dvoru dalj ko 20. min. Skoro vsi radikalni ministri so se že povrnili v Beograd.

INTERPELACIJE ZARADI KORUPCIJSKIH AFER SO NA DNEVNEM REDU SKUPŠČINE.

Beograd, 4. maja. Predsednik narodne skupščine Marko Trifković je odpotoval včeraj v Skoplje, kjer se bo mudil dan ali dva in se potem vrnil v Beograd. Marko Trifković, pripravlja potreben material za delo narodne skupščine.

Na dnevnem redu za prihodnjo sejo so vložene interpelacije opozicije, ki so nanašajo na vprašanje korupcije. Kako se bo držala vladna večina, zlasti pa, kako stališče bo zavzela glede teh interpelacij, še ni definitivno sklenjeno.

Doznava se, da bo radikalni poslanski klub nastopil v tem vprašanju kompaktno.

Jovanović močnejši kod Pašić

Beograd, 4. maja. Velja Vukičević je izjavil, da izključitev Ljube Jovanovića ni izvršena in da bo o nji sklepal poslanski klub. Ni točno, da bo imel Ljuba Jovanović samo dva do tri pristaše, bo jih mnogo več in njegov klub bo tako močan, da bo sklepal v vseh političnih vprašanjih državne uprave. Lahko rečem, da bo Ljuba Jovanović znatno močnejši ko Pašić, ako sploh pride do razcepa.

Oba sprta radikalna tabora se pripravljata za sejo radikalnega kluba. Ako te priprave ne bodo obrodile sadu, potem ni izključeno iznenadenje 5. t. m. na seji narodne skupščine, za katero vlada velike zanimanje. V političnih krogih mislijo, da bi se ta seja vendarle mogla vršiti mirno in v redu, ali da bo zato na prihodnji seji mogle priti do izglasovanja nezaupnice Uzunovičevi vladi.

Dela se z vso silo na to, da se ohrani edinstvo stranke in da ne pride do poloma.

DOGOVOR MED PAŠIĆEM IN MAKSIMOVIĆEM.

Beograd, 4. maja. Včeraj je Pašić konferiral z ministrom notranjih del Božo Maksimovićem, ki ga je sedaj prvič po seji glavnega odbora posetil. Zaradi te konference je Pašić odgodil svoje potovanje v Knjaževac, kjer naj bi bilo včeraj veliko radikalno zborovanje.

Kakor se doznava, se je na tem sestanku dosegel ta-le aranžma: 1. da se Ljuba Jovanović smatra za izključenega iz radikalne stranke; 2. da ves poslanski klub ostane kompakten in da dr. Ninčić in Boža Maksimović obžalujeta svoje postopanje; 3. da se sestavi odbor, ki naj si prizadeva, da reši vsa osebna vprašanja v radikalnem poslanskem klubu in v okrožjih ter vsa ostala sporna vprašanja.

Smatra se, da so na ta način razčiščenini in izravnani vsi spori med radikali. Včeraj je predsednik vlade po svojem prihodu dalje časa konferiral s Pašićem na njegovem stanovanju.

MINISTRI SE VRNILI V BEODRAD.

Beograd, 4. maja. Včeraj ob 4. in tričetrti je dospel v Beograd predsednik vlade Nikola Uzunović. Odšel je takoj v svoj kabinet in tu konferiral z ministrom notranjih del Božo Maksimovićem in s podsekretarjem ministrstva financ Andre Petrovićem. V teku včerajšnjega dne sta prispela v Beograd tudi ministra HSS Pucelj in dr. Nikić. Danes bo najbrž seja ministrskega sveta.

KOMITSKI ATENTAT.

Beograd, 4. maja. Včeraj so prispeli iz Strumice vesti, da je bolgarski komitaš vrgele bombo v stanovanje načelnika šrezke organizacije za borbo proti bolgarskim komitom Ilije Kostarovića. — Bomba je ranila 30 ljudi in sta dva izmed njih umrla. Gruča ljudi je začela komitaša preganjati, a ko so se mu pripržali, je vrgele drugo bombo, ki je tudi ranila več oseb. Vojaka, ki se mu je postavil v bran, je ustrelil s samokresom. Nato je izginil v gozdu. Z naše strani so bile izdane energične odredbe, da se zločinec izsledi.

»VILAG« — USTAVLJEN.

Budimpešta, 4. maja. Znani radikalni list »Vilag« je bil zaradi nekega članka o falzifikatorski aferi za nedoločen čas ustavljen.

Program nove vlade.

Neizprosni boj proti korupciji. — Reforme v upravi. — Saniranje financ. — Varčevanje. Ministrski predsednik Nikola Uzunović je v razgovoru z beograjskimi časnikarji očital delovni program svoje vlade sledeče:

»Prvo vprašanje, ki je najbolj pereče, je vprašanje korupcije. Korupcija je splošno pojava, ki se pa ne da ozdraviti s pripovedovanjem posameznih slučajev, ampak samo s stvarnim delom. Vprašanje korupcije je treba prijeti globoko in ne površno, ne zaradi strankarske demagogije, ampak iz narodnih in državnih ozirov. Z demagojskim preiravanjem in s strankarsko neobjektivnostjo se nič ne doseže; tako se kvečjemu javno mnenje bolj ševizira, korupcija pa se tako ne odpravi.

Zato bomo ukrenili absolutno vse, kar moremo ukreniti bodisi v zakonodaji, ali v parlamentu, ali pa upravno, da bo vsak, kdor je državo iz sebičnih namenov oškodoval, čutil vso silo zakona. Z besedo »vsak« razumem tistega, ki je provizije in podkupnine prejemal, pa tudi onega, kdor jih je dajal. Za obe imenovani vrsti že imamo posebne kazenske določbe, tako da za pobijanje korupcije novi zakoni niti potrebni niso. Bomo seveda sklenili tudi nove zakone, a dokler teh nimamo, se bomo posluževali starih. Veliko število tozadevnih odredb imamo že pripravljenih, ki bodo razposlane te dni vsem državnim oblastim in upam, da nas bo v tem prizadevanju podpirala vsa javnost.

Naglasiti pa moram, da človek kar verjeti ne more, da bi na čelu uprave stali ljudje, pred katerimi bi bilo treba varovati državne interese, kajti ravno ti ljudje bi morali varovati državne interese, ne pa, da se mora država braniti pred njimi. Brez pozitivnih dokazov in brez rednih obsodb je težko verjeti, da bi bilo vse res, kar se je doslej o teh stvarih govorilo. Če pa se je na žalost kaj takega pripetilo, se to ne sme nikdar več ponavljati. Mi bomo javno izrekli v objavih na vse urade in na vsa podjetja, in to kategorično in energično, naj vsak, kdor hoče imeti poslovne zveze z državo, kalkulira svoje cene brez vštevanja provizij in uradnikov, ki bi podlegli izkušnji, bomo znali najti!

Vsa privatna podjetja, ki bi se tozadevno pregrešila, bomo izročili brezobzirno kazenskim sodiščem, na drugi strani pa bomo gledali na to, da se iz državne uprave izrebuje uradniki, ki delajo za podjetja, mesto za državo. Vsako podjetje, ki bo skušalo doseči uspeh s korupcijo, bo enkrat za vselej izključeno od vsake državne dobave.

Ugled in avtoriteto državne oblasti bomo poskušali dvigniti. Uradniki se res pogosto ne morejo uživati v svoj položaj, in zato se ne obnašajo vedno, kakor bi se morali namram občinstvu. Včasih kriče, pesujejo in popolnoma izgube svoje uradno lice, kar zopet na drugi strani izziva slične nastope. To pa ne sme biti. Uradno držanje je za upravo neobhodno potrebno. Tisti znani izreki: »Pa pridite jutri, ali pa« »Ne može, pa opet može«, taki izreki morajo izginiti. Državljan, ki ima v uradu opraviti, mora točno vedeti, kaj gre in kaj ne. Strankam mora dajati uradnik točne in jasne odgovore v vlnudni obliki, kajti uradnik mora imponirati. Veliki župani bodo dobili tozadevna navodila. Državno upravo je treba urediti in popraviti, naj stane, kar hoče, in vsak kazniv slučaj je treba brezobzirno kaznovati.

Državne finance je treba sanirati. Naša opozicija govori o reviziji državnega proračuna. Jaz mislim, da je to napačno povedano. Izvršitev proračuna ima v rokah vlada. Če bo vlada uvidela, da se da kaj prihraniti, bo naročila resornim ministrom, da znižajo izdatke za gotov odstotek. To je dosegljivo, če se črtajo gotove postavke, ki niso neobhodno potrebne. Varčevanje pa mora biti pametno in naravno, ker se pri proračunu ne da delati vratolomnih skokov. Največ bi se dalo prihraniti pri investicijah. Konsolidacija predvojnih dolgov bo povišala naš kredit v inozemstvu, da bo tudi inozemski kapital mogel pridobiti za investicije v naši državi.

Da ublažimo po možnosti sedanjo gospodarsko krizo, bomo sklicali anketo vseh gospodarskih krogov. Mi bomo stori, kar more v gospodarskem oziru stori državna uprava, a je mnogo točk, na katere državna uprava ne more vplivati. Gospodarskim krogom mora biti jasno tudi to.

Varčevali pa mora tudi ljudstvo. Naši kmetje so med vojno videli mnogo sveta. Po svojem povratku na domača tla so začeli prezidavati svoje hiše itd. in sploh boljše živeti kakor prej, ker so imeli poljski pridelki visoko ceno. V pričakovanju, da bo vedno tako, kmetje niso varčevali. Danes pa so cene padle in ker kmetje nimajo prihrankov, so začeli v jako neugoden položaj. To je treba povedati jasno, kakor je, ne pa, da se iz gole demagogije vedno dela za težave kmetov odgovoren samo vsakovrsten režim ali vlada. Ljudem je treba odpreti oči in jim odločno povedati, naj se v svojih izdatkih za vsakdanje življenje omeje. V tem pravcu čaka zlasti žene velika naloga.

Splošen rudarski štrajk v Angliji.

V Angliji je izbruhnil nov gigantski boj med delom in kapitalom. Po dolgotrajnih pogajanjih med lastniki premogovnikov in med rudarji, na katerih ugoden potek je poskušala vplivati tudi vlada z vso svojo avtoriteto, je padla v noči od 30. aprila na 1. maja ob 11. uri zvečer usodna odločitev: pogajanja so se razbila in o polnoči se je delo ustavilo.

Vlada se je bila pripravila tudi za ta slučaj in si je izposlovala pravico, da takoj organizira, kjerkoli se pokaže potreba, državno tehnično pomoč. Državno tehnično pomoč bodo organizirala okrožja s pomočjo prostovoljcev, da zagotovijo ljudstvu prehrano in da vzdržujejo obratovanje neobhodno potrebnih naprav.

Koliko delavcev bo prizadetih od štrajka, se trenutno ne da točno ugotoviti. Samo rudarjev, katerih se štrajk v prvi vrsti tiče, je okoli 1.200.000. Pridružile pa so se rudarjem tudi še vse druge organizacije, in danes stavka skoraj 4 milijone delavcev. Nekatere panoge so že prisiljene praznovati vsled pomanjkanja premoga.

Rudarski štrajk v Angliji je ogromnega gospodarskega in političnega pomena. Angleški rudarji odklanjajo vsako podaljšanje

delovnega časa. Če propadejo, bo njihov poraz močna pobuda za vse podjetništvo, da s še večjo energijo pobija osemurnik in vsako skrajšanje delovnega časa kakor si prizadeva to doseči že sedaj. Rudarji odklanjajo tudi vsako znižanje svojih mezd kljub trdovratnemu odporu lastnikov premogovnikov. Doslej je vlada zavlačevala rešitev tega vprašanja z izplačevanjem posebne premije v znesku 2—3 šilingov na tono premoga, ki je prišla v korist delavstvu, toda tudi angleški državni proračun ne prenese trajno take obremenitve. Znižanje mezd rudarjem pa pomeni tudi znižanje dohodkov vsega ostalega delavstva in zato je umljivo, da se z rudarji vred bori vse angleško delavstvo za svoje pravice, ki jih je dobilo tekom vojne.

Konflikt med delom in kapitalom pa utegne imeti pri dosedanjih napetosti med obema skupinama tudi težke posledice za konservativno vlado, če se pravočasno kriza ne reši. Padec sedanje konservativne vlade pa bi bil za vso Evropo in za ves svet prvovrsten političen dogodek, kajti ravno angleška konservativna vlada je največja nasprotnica vzpostavitve dobrega razmerja med evropskimi državami in Rusijo.

Gospodarska konferenca.

V Ženevi se je pričelo zasedanje pripravljalne konference za gospodarsko obnovo Evrope. Pripravljalna konferenca ima nalogo določiti program splošne gospodarske konference, tako da bodo prišle na dnevni red splošne konference samo one točke, o katerih je verjetno, da jih bodo sprejele vse na konferenco povabljene države, kolikor sporne točke pa niti na dnevni red bodo postavljene. Že v tem postopanju pa je viden začetek neuspeha, kajti vsa gospodarska vprašanja, najsi bodo na videz še tako malenkostna, so tako tesno spojena med seboj, da se nobeno ne da trajno izločiti iz splošnega gospodarskega kompleksa.

Današnji splošni gospodarski polom je nujna posledica svetovne vojne in posledica politike, ki so jo odločujoči faktorji odobrili v mirovnih pogodbah. Nočemo tajiti, da so vodili odločujoče državniške pri sklepanju mirovnih pogodb dobri nameni, toda praksa je pokazala toliko pogršk mirovnih pogodb v gospodarskem oziru, da bo prav gotovo zelo, težko ozdraviti Evropo v gospodarskem oziru brez javne ali prikrite revizije važnih točk v mirovnih pogodbah. Ker pa smatramo velike države vsako revizijo mirovnih pogodb za usodni korak, je tudi uspeh gospodarske konference malo verjeten.

Svetovna vojna je rodila v Evropi celo vrsto novih držav, ki vse delujejo na svojo popolno gospodarsko neodvisnost, brez katere si svoje politične samostojnosti ne morejo zamisljati. Popolna gospodarska neodvisnost pa zahteva lastno industrijo vseh panog in dovolj pridelka hrane. Kjer pa ni dovolj lastne industrije, je treba začetnike zavarovati pred tujo že dobro razvito konkurenco z visokimi zaščitnimi carinami, kar ima zopet za posledico represivne carine na drugi strani. Tako postajajo ograje in zapreke prostega prome-

ta med posameznimi državami vedno višje. Ali jih bo mogla gospodarska konferenca odpraviti ali vsaj znižati, ne da bi se dotaknila pri tem važnih političnih problemov?

Drugi vzrok velike gospodarske krize so neurejeni evropski denarni sistemi. Delitev evropskih držav na premaganice in zmagovalce je rodila v premaganih državah silovite finančne polome. Papirnate lavine so naraščale vedno bolj, dokler ni bilo zlato zmagovalcev prisiljeno jih ustaviti, da še zmagovalcev ne zasujejo. Inflacijo v Avstriji je moralo ustaviti Društvo narodov z angleškim in francoskim zlatom, inflacijo v Nemčiji je ustavil mogočni dolar na škodo prejemnikov vojne odškodnine, o Franciji pa se še ne ve, kdo ji bo prihitel na pomoč, da ozdravi bolni frank. Iz svoje moči se je dvignila iznad papirnatih gora edinole Rusija, a s takimi sredstvi kakor Rusija pa ne razpolaga nobena evropska država. Zdravljenje bolnih valut je silno draga stvar in prav malo verjetno je, da bi premožne in bogate države hotele kar zaporedoma zdraviti bolnika za bolnikom.

Najvažnejša točka gospodarske obnove Evrope pa je priznanje Rusije in obnovitev gospodarskih stikov z Rusijo brez vseh pridržkov na celi črti. Rusija reprezentira skoro četrtino suhega ozemlja in tako velikansko gospodarsko telo se trajno iz svetovnega gospodarskega kolesja ne ga izločiti. Priznanje sovjetske Rusije pa je obenem tako važno in delikatno politično vprašanje, da se ga gospodarska konferenca niti dotakniti ne bo upala. Zato je več kot gotovo, da bo Evropa tudi po gospodarski konferenci še naprej hiral in umirala, dokler ne bo lakota in splošno obubožanje političnih krogov izrežnilo.

Politične vesti.

— Za jakе neprijeten dogodek, so smatrale, sodeč po pisavi njihovih glasil, razne slovenske politične stranke imenovanje g. Pucelja za ministra. Ne vemo pa prav, zakaj. Razumemo sicer, da nobena stranka ne vidi rada na ministrskem stolu svojega političnega konkurenta, toda v tako izjemnem položaju, v kakršnem se nahajamo Slovenci danes politično in zlasti gospodarsko, bi bilo naravnost, da naša javnost izrazi svoje zadovoljstvo nad tem, da sploh kakšen Slovenec sedi v vladi. Mogoče nam bo kdo očital prevelik optimizem, češ, da minister Pucelj tudi ne bo zastopal le koristi vse Slovenije, ampak da bo gledal tudi bolj na svojo stranko kakor na druge, toda kljub temu, da vemo, da je tudi minister Pucelj strankarsko angažiran, vendar dvomimo, da se ne bi hotel na merodajnem mestu zavzemati tudi za splošne slovenske zahteve. Nekoliko manj strankarske presoje bi gotovo nikomur ne škodovalo, koristilo pa bi slovenski celoti.

— Nova Pravda je izšla za prvi majnik v zelo povečanem obsegu. Jako lepo je, da se najnovejšje glasilo SDS tako zelo spominja prvega majnika, ni pa lepo, da vključ velikemu obsegu ni našla Nova Pravda toliko prostora, da bi odkrito povedala svojim bralcem resnico o zadnjem delegatskem zboru. Še manj pa je lepo, da je Nova Pravda še pred kratkim silno junakača s svojo neodvisnostjo, da pa nam je ostala dolžna odgovor, ko smo ji odgovorili. — Ali pa je prešla Nova Pravda tako zelo v tabor SDS, da misli, da so tudi za njo obvezna pravila esdeerske žurnalistike, ki polemizira le s klerikalci. — Sicer pa bode samo to še konstatirano, da Nova Pravda še nikdar ni imela tako velike številke, kakor sedaj, ko je v službi SDS. Velja torej za njo, ko za ves tisk SDS. — Čim manj idej, tem več papirja. In z obilico drugih reči se naj krije odvisnost od drugih.

— Sauerwein, znani pariški žurnalist, piše v »Matin« o rusko-nemški pogodbi. Ironično omenja, da nemška vlada ni mogla dobiti za Locarnski dogovor v parlamentu tako velike večine, ko za rusko-nemško pogodbo. Sauerwein je mnenja, da se vsled rusko-nemške pogodbe ne more dati Nemčiji stalnega mesta v Svetu Zveze narodov. Če bi namreč prišlo na poljski ali rumunski mejni do oboroženega konflikta, tedaj bi nastala nevarnost, da Zveza narodov ne bi mogla posredovati in nastopiti proti sovjetom, ker bi Nemčija nastopila v korist Rusije. Kakor znano, pa je potrebna za vsak sklep Zveze narodov soglasnost njenih članic. Na ta način bi Nemčija že naprej onemogočila vsako akcijo Zveze narodov. Sauerwein trdi, da se je Nemčija z rusko-nemško pogodbo vrnila k Bismarckovi politiki in da Nemčija ne bo v Zvezi narodov zastopala samo svojih interesov, temveč da bo na čelu koalicije, ki je neprijateljska Zvezi narodov. Taká politika pa je v nasprotju z locarnsko in zato Nemčija ne more dobiti mesta v Svetu Zveze narodov.

— Zmaga delavske stranke. Pri dopolnitvah za londonsko predmetje East Ham je bila izvoljena v parlament Miss Susan Lawrence, kandidatinja delavske stranke, z 10.798 glasovi. Konservativci so dobili 9.471, liberalci pa 6603 glasove.

— Francosko-rumunska zveza. Francosko-rumunska zvezna pogodba je gotova. Podpisana bo te dni. Za odobritev pogodbe delajo veliko propagando. Francoski poslanik je tem povodom priredil svečano večerjo, ki se je je udeležil tudi kralj.

— Dr. Beneš o rusko-nemški zvezi. V vnanjepolitičnem odboru češkega senata je govoril minister dr. Beneš tudi o rusko-nemški pogodbi. Rekel je, da imata Rusija in Nemčija nesporno pravico zediniti se na skupno delo po svoji volji. Kot članica Zveze narodov pa ima češka država dolžnost, da pazi, da se ne sklene nobena pogodba, ki bi nasprotovala duhu Zveze narodov. Nemčija s svoje strani sicer trdi, da pogodba ne nasprotuje statutom Zveze narodov, akoravno je Rusija velika nasprotnica Zveze narodov, kar vzbuja v mnogih državah sum, da pogodba le ni tako nedolžna. Zato bodo v Parizu in v Londonu pogodbo natančno preudarili. Sodelovanje Nemčije in Rusije v gospodarskem oziru pa gotovo ne bo globlje in intenzivnejše kakor pred vojno, in češka država se v tem oziru nima bati ničesar.

ZMAGA UČITELJEV-DEKLARASEV V KRANJSKEM OKRAJU.

Včeraj se je vršil v Trzinu občini zbor Učiteljskega društva za kranjski šolski okraj. Nasprotniki deklaracije so napeli vse sile, da bi dobili društvo v roke in s tem pobili strujo, ki hoče ohraniti učiteljski organizaciji popolno neodvisnost. Posebno so se trudili, da bi zmagali v tem okraju, ker je predsedoval temu društvu voditelj učiteljev-deklarasev šolski upravitelj g. Jožep Lapajne. Pristaši zavoženega Jelenčevega stanovske politike in zavoženega Jelenčevega gospodarstva pri UJU so kljub vsem naporom pogoreli.

Kosmo brali vsa ta poročila o akcijah, ki jih »je nestalo«, smo se v Sloveniji po pravici moralno zgražali in zagnusilo se nam je, kar počno v Pešti in drugod. Mi smo namreč tako srečni, da ima pri nas vsak človek vpogled v vse akte o vseh aferah, kar se jih je kdaj zgodilo v mili in moralno tako čisti Sloveniji.

Je pa naša specialiteta v tem, da se storilec afer vsoeno nič ne zgodi.

BELEŽKE.

Na vrhu moralnega gnoja.

Tako je pozdravilo »Jutro«, glasilo »inteligentov« vstop Ivana Pucelja v vlado.

Ne tiče se nas, kako imali »Jutro« o Ivanu Pucelju in tudi ni naša stvar, da bi branili novega ministra.

Pač pa mislimo, da je naša dolžnost, da kot neodvisen list konstatiramo, da se je tisti gospod, ki je napisal v naslovu omenjenega članka v resnici postavil — na vrh moralnega gnoja.

Sport.

Gostovanje dunajskih amaterjev v Ljubljani. Z ozirom na nekatere zadnje neuspehe »Ilirije« smo s precejšnjim in deloma opravičnim pesimizmom pričakovali rezultate gostovanja dunajskih amaterjev proti slovenskemu prvaku, kajti Amaterji predstavljajo prvovrstno mednarodno kvaliteto; v njihovem močstvu igra 9 internacionalcev, kakor Tandler, Saff, Geyer itd. Vsek posameznik se je pokazal kot prvovrsten tehnik, vsi skupaj pa so tvorili izbalansirano enoto.

Dunajčani so nastopili v sledeči postavi: Saff-Tandler, Blizence-Schneider, Reiterer-Geyer-Mylarik, Namch, Sindelar, Wiener, Vanček. Ilirija pa: Miklavčič-Pogačar, Beltram-dr. Tavčar, Zankl, Lado Zupančič-Herman, Oman, Verovška, Doberlet, Kreč. — Drugi dan je nastopila Ilirija v nekoliko spremenjeni obliki: mesto Pogačarja je igral Pleš, bivši igralec Hermesa, in mesto Verovška je gostoval Rape (Jadran) kot srednji napadalec. Ta postava se je izkazala kot izvanredno posrečena. Ilirija je posebno drugi dan tako nepričakovano dobro odrezala, da smo bili zadržljivi nad njeno krasno igrjo. Posebno so se odlikovali: dr. Tavčar, Pleš, Rape, Lado Zupančič in Doberlet. Izboren je bil v goalu tudi Miklavčič, ki je rešil, kar se je dalo.

Prvi dan: Amaterji : Ilirija — 4 : 0 (3 : 0). Prvi polčas je igralo ilirijansko moštvo s precejšnjo tremo, sicer pa še precej enotno. Njihov vratar je imel mnogo dela in edino njemu ter brezhibni obrambi s halves-i vred gre zasluga, da ni bil poraz hujši. V drugem polčasu je bila Ilirija dosti boljše, imela pa je precejšnjo smolo pred goalom. Eden izmed goalov je padel iz enajstmetrovke, medtem ko je Ilirija svojo enajstmetrovko zastrelila. Publike mnogo, sodnik g. Vodišek dovoljen.

Drugi dan: Amaterji : Ilirija — 4 : 3 (3 : 1). Kakor že omenjeno, je nastopila Ilirija v nekoliko spremenjeni postavi, ki se je pokazala dosejati kot najboljša in je bila kos svojim nalogi. Vsi trije goali so bili neubranljivi. Krasen je bil prvi goal, ki ga je zabil Doberlet iz približno 14 m. Tudi ta dan je bila Ilirija v prvem polčasu slabšeja kot v drugem. Ostala gola sta zabila po enega Oman in Doberlet. Najboljši igralec v ilirijanskem moštvo je bil brez dvoma dr. Tavčar, o katerem se je izrazil Amaterjev branilec Tandler. Ta predstavlja mednarodno kvaliteto. Rekel je tudi, da njihovo moštvo v Jugoslaviji še ni naletelo na tako odporni in žilavo obrambo, ki da je popolnoma enakovredna obrambi Amaterjev.

Uspeh Ilirije je v prvi vrsti pripisati popolni remeduri v moštvo in v drugi vrsti njihovu trenerju. Izredno dober je bil tudi srednji napadalec Rape, ki je v tej tekmi ponovno potrdil naše gornje mnenje. On spada brezdvomno v reprezentanco podsvetveza na mesto srednjega napadalec. Iz kakšnih vzrokov forsira podsvetveni kapetan na to mesto Buljevič (Primorje), nam ni jasno. Zanimivo pri tem pa je, da Rape pri sestavi slovenske reprezentance ni prišel v postev niti za B-team.

Publike mnogo. Sodnik g. Vodišek dober.

Rezultat nogometnih tekem v Zagrebu. V soboto je gostoval »Wacker« v Zagrebu in igral proti »Haški«. Prvi dan tekme se je končal z rezultatom 4 : 1, drugi dan, to je v nedeljo, pa z rezultatom 3 : 1, obakrat v korist »Wackra«. — Razentega se je v nedeljo vršila tudi v Beogradu tekma med »Gradjskim« iz Zagreba in med »Slavijo« iz Sofije. Tekma je končala s 3 : 3. Gledalec je bilo okrog 2500. — Od drugih tekem je omeniti tekmo »Jugoslavije« v Parizu, ki je igrala proti »Red Star« in zmagala s 4 : 1. — Beograjska »Jugoslavija« je igrala tudi pariški reprezentanci. Tekma se je končala z 2 : 2.

Izredni plavalni uspehi. V Jörgerbadu na Dunaju je plaval dne 18. aprila Oger Barany 50 m v 26,8 sek., kar znači svetovni rekord. Dunajčanka Frici Löwy pa je plavalna 200 m v prsnem stilu in je preplavala prvih 100 m v 1 : 19,2, pri 200 m pa je v času 2 : 55,6 potisnila svoj lastni rekord za celih 16 sek. navzdol. Ta čas je izboren in oddaljen od svet. rek. samo 10 sek.

Velike pege na solncu

so jako zanimiv pojav, vendar na temperaturo ne vplivajo tako, da bi v juliju oblekli kožuhe, pozimi pa listraše suknjiče. Vroče poletje ne bo izostalo, zato si naj vsakdo čimprej preskrbi letnih oblačil pri ljubljanski oblačilnici

Drago Schwab, Ljubljana.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

Dne 3. maja 1926.

Vrednote: Kreditni zavod za trg. in ind. Ljubljana, denar 165, blago 175, zaklj. 165.

BORZE.

Zagreb, dne 3. maja. Devize: New York ček 56.589—56.889, Curiah 1095.63—1099.63, Pariz 185.33—187.33, Dunaj 800.5—804.5, ček 800.25—804.25, Berlin 1851—1855, Milan izplačilo 227.04—228.24, Praga 167.95—168.95.

Curiah, dne 3. maja. Beograd 9.10, New York 516.865, London 25.105, Paris 16.94, Praga 15.2975, Milan 20.715, Bukarešta 1.90, Dunaj 72.975, Sofija 3.77, Berlin 123.025, Budimpešta 0.007235.

Dnevne vesti.

IZGUBLJENI AKTI.

Iz Budimpešte poročajo, da so akti, nanašajoči se na znano afero glede ponarejanja raznih visokovrednih bankovcev, neznano kam izginili in da bo tožadno sodno postopanje radi tega bržčas ustavljeno ali pa vsaj za nedoloten čas odloženo.

Tudi iz Beograda so za časa zadnje vladne krize poročali, da so neznani ljudje vdrli ponoči v pisarno ministra za trgovino dr. Krajača in odnesli iz vtičljenih miznic in predalov važne listine, kar bo imelo za posledico, da bo obravnava o neki znani korozijski aferi jako težavna ali pa bo sploh nemogoča — če bo namreč do obravnave pred sodiščem sploh prišlo.

— Razprava dr. Pestotnik proti našemu glavnemu uredniku Al. Zelezničarju se vrši v sredo, dne 12. t. m. ob 12. uri pred tukajšnjim deželnim sodiščem soba št. 79.

— Popravek. V naše poročilo o Radičevem govoru v Celju se je vrnila neljuba pomota. St. Radič ni dejal, da je bil pripravljen finančni minister dati poljedelskemu ministru le en milijon dinarjev kredita, temveč je St. Radič dejal, da je bil finančni minister Stojadinović pripravljen dati za poplavljenec mesto zahtevanih 100 milijonov samo 1 milijon dinarjev kredita.

— Znamenje časa. Polovico zadnjega uradnega lista je zopet izpolnjenega s konkurznimi oklici, določitvami narokov za prisilno »poravnavo« in podobnimi uradnimi objavami, ki dokazujejo, da je slovensko gospodarstvo na psu.

— Podpora Jugoslovenskemu veterinarskemu združenju. V novem budžetu je predviden kredit 20.000 dinarjev za letno podporo Jugoslovenskemu veterinarskemu združenju.

— Mednarodni kongres pravnikov na Dunaju. V dnevi od 5. do 11. avgusta se vrši na Dunaju mednarodni kongres pravnikov. — Kongres priredi londonska International Law Association, udeležijo se ga razven udeležencev iz drugih držav 150 prominentnih angleških in ameriških juristov, med njimi predsedniki najvišjih sodnih dvorov.

— Zadnje poročilo o ukrajini obrtni gospodarski razstavi v Ormožu popravljamo v toliko, da se je spored razstave spremenil in definitivno določil na sledeče dneve: obrtna od 8. do 15. avgusta 1926; konjska 8. avgusta od 11. in pol do 18. ure; govedo, svinje in perutnina 9. avgusta od 10. do 18. ure in vinjska razstava dne 10. avgusta od 10. do 20. ure. — Vabimo vse, ki se za gorenje panoge zanimajo, da poletijo v navedenih dnevih v živne ljutomerske gorice, da poleg rujnega vinca vidijo tudi produkte drugih gospodarskih panog ormoško-ljutomerskega okraja.

— Obisk predsednika francoske republike v Londonu. Sklenjeno je, da obišče predsednik francoske republike London okoli 20. junija. Za njegov sprejem se delajo velike priprave. Londonski mestni zastop je sklenil podeliti predsedniku Doumergue-u častno mešastvo.

— Ponor trafikanti! Še enkrat vas kliče Udruženje trafikantov v svoje vrste, odzovite se temu klicu, eden ne pomeni nič, združeni smo moč, ki jo mora vsakdo vpoštevati. Trafikanti z dežele, kje ste? Tudi Ljubljana še ni popolnoma zastopana, še so malomarneži, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti. Prijave za vstop sprejema tajništvo Udruženja tobačnih trafikantov, Sv. Petra cesta 62; dopisnica zadostuje. — Udruženje trafikantov za Slovenijo.

— X. dunajski velesejem. (Herbstmesse) se vrši topot od 3. do 12. septembra. Trajal bo torej 2 dni dalje, kot običajno.

— Iz zdravniške službe. Za zdravnika volonterja pri državni bolnici v Ljubljani sta imenovana dr. Fran Klar in dr. Ljubica Adamovič.

— Iz državne službe. Imenovana sta: Fr. Kadunc, ravnatelj nižje gimnazije v Derventi za ravnatelja na moškem učiteljsku v Mariboru, Leon Knafelc pa za inženjerja pri hidrotehničnem oddelku v Ljubljani.

— Razpisana zdravniška mesta. Oddasta se mesti pogodbenih jetniških zdravnikov pri deželnem sodišču v Ljubljani in pri okr. sodišču v Celju.

— Prohibicijski zakon v Ameriki ostane v veljavi. Ameriški senat je sprejel s 196 proti 4 glasovom predlog, da ostane prohibicijski zakon še nadalje v veljavi.

— Sovjetsko ruske cerkve na ekumenskem koncilu. Kot poročajo iz Moskve, da se sklenila ruska reformirana cerkev, da se udeležijo ekumenskega koncila na gori Athos. Koncila se udeležijo najbrže tudi zastopniki Vatikana in centerburški nadškof. Udeležba sovjetsko ruske cerkve odvisi od odgovora, ki ga bo dal ekumenski patriarhat na zahtevo sovjetsko ruske cerkve, da na kongresu ne bo protiboljševiških govorov. Razven tega se protij reformirana ruska cerkev udeležijo sovjetskim sovražnim škofom. Deputacija ruske reformirane cerkve bo vodil avtor sovjetsko ruske cerkvene reforme Aleksander Vedenski.

— Aretacija komunistov v Bologni. Te dni je podvzela policija v Bologni več hišnih preiskav pri anarhistih. Pri tej priliki je našla pri treh anarhistih propagandne spise vled česar so bili možakarji aretirani. Policija domneva, da je prišla na sled organizaciji, ki ima tudi v drugih italijanskih mestih zveze. Predvidenih je več aretacij.

— Sovraštvo še po smrti. Belgijski socialisti so sklenili postaviti v dvojem društvenem domu spomenik umorjenemu italijanskemu poslancu Matteottiju. Proti temu sklepu so reakcionarni listi ogorčeno protestirali, odločno pa je ta sklep zagovarjalo socialistično glasilo »Peuple«. Ta zagovor je dal povod belgijskim fašistom, da so uredništvo lista »Peuple« napadli in napravili na poslopju precej škode.

— Nova zanimiva knjiga. Pod naslovom »Duševnost in izraz boljševizma« izide te dni v založništvu Amalthea, Dunaj, prvo avtentično-kritično delo o sovjetski Rusiji. Knjiga obsega 500 strani teksta in nad 500 ilustracij. Avtor je René Fillop Miller.

— Kapiten Wilkins in Barrow srečno pristala. Iz Newyorka poročajo: Polarna letalca kapiten Wilkins in Nielson, o katerih se 13 dni ni ničesar vedelo, sta srečno pristala na Pointu Barrowu.

— »Norge« odplula iz Leningrada. Kot smo poročali, so se priprave za sprejem Amundsenove ekspedicije v Kingsbayu nekoliko zakasnele. Dne 1. t. m. pa je brzojavil Amundsen v Leningrad, da so priprave gotove, nakar je »Norge« naslednji dan odplula iz Leningrada ter nastopila svoje potovanje na severni tečaj. Med potatje je vladalo ob odhodu veselje in navdušenje. Ker je polet precej nevaren se je posadka za slučaj, da bo zrakoplov prisiljen pristati med vožnjo na Novi Zemlji ali pa na otokih cesarja Franca Jožefa, oborožila.

— Odredbe za 1. maj v Italiji. Tržaški prefekt je izdal za 1. maj sledeče predpise: 1. prepovedano je nositi kakršnekoli znake v svrhu prevratništva in punta ali za protidržavne manifestacije. 2. Prepovedano je

vsako shajanje in zbiranje (tudi na prostem) v svrhu praznovanja 1. maja in sploh vsako zbiranje, ki bi mu bil povod 1. maj. 3. Javnim lokalom je prepovedano streči in dajati prostore skupinam oseb, ki bi imele namen praznovati prvi dan maja ali pa tudi samo povodom tega dneva. 4. Po javnih lokalih so prepovedani plesi, pelje, godba itd. Tistim, ki se pregreše zoper te odredbe, se ustavi in tudi lahko odvzame dovoljenje. 5. Prepovedano je razbeseliti ali izlagati znake, ki se nanašajo na dan 1. maja. 6. Prefekt je poleg tega pozval zvezo industrijalcev Julijske krajine da naj opozori delavstvo s posebnimi razglasi, da je dan 1. maja v smislu kr. odloka od 19. 4. 1923, št. 833, delavnik in da se imajo smatrati izostanki z dela tedaj kot kršenje discipline. Radi tega se bodo morali oni, ki bi organizirali izostajanje z dela, odpustiti kot tudi tisti, ki so iz kateregakoli vzroka izostali z dela in jih varnostno oblastvo označi vredne odpuštilve. Varnostn. oblastvu so se dala istočasno navodila glede primernih ukrepov, s katerimi se določeni spravijo v domačo obščino.

— Roparske tolpe v Črni gori. V okolici Kolašina v Črni gori se potepa 7 mož broječa roparska tolpa. Zetski veliki župan se je podal k poglavarju rodu ter mu zagrozil z represalijami, če mu roparjev tekom gotovega časa ne izroči.

— Varšavski advokat dr. Hofmokl oproščen. Dr. Hofmokl je bil, kot smo svojetasno poročali, obsojen na eno leto ječe, ker je streljal pred sodiščem kot zagovornik na neko pričo. Zoper to sodbo se je pritožil in te dni je bil oproščen. Zagovarjal se je sam ter dokazal, da je poslala priča ženi obtožena popoldne cvetice, zvečer pa je dala njenega moža radi špionaže aretirati.

Ljubljana.

1. — Pozar v mestni elektrarni. Sinoči ob četrti na 23. je izbruhnil v mestni elektrarni požar. Iz doslej še ne sigurno dognanih vzrokov je jela goriti kupola nad glavno strojno dvorano v starem srednjem traktu. Par minut pozneje je bil na licu mesta okrog 60 mož broječ oddelek ognjegašev, ki so tekom trideset ure požar ugasili. V elektrarni so morali parne stroje ustaviti, nakar so stopili v akcijo novi rezervni Dieslovi motorji, ki so oskrbovali mesto z električno lučjo, dotim je bila dobava toka za obrate in cestno železnico takoj uknjena.

— Predavanje na razstavi francoske grafike 17. in 18. stoletja priredi Narodna galerija v Jakopičevem paviljonu v četrtek, dne 6. maja ob pol petih popoldne. Govoril bo gospod prof. Renée Martel, lektor ljubljanske univerze. Vabljeni so vsi prijatelji umetnosti, posebej še dijaki, za katere je vstopnina znižana pa 5 Din.

1. — Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo, dne 5. maja 1926 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure pojasnila Sv. Petra cesta št. 12, podprilije, vhod iz ulice »Za Creslome«.

1. — Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši njegov letni občni zbor v torek dne 11. maja 1926 v restavraciji »Pri Levu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo knjigovodje. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Samostojni predlogi. 6. Slučajnosti. Začetek točno ob 20. uri. Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

1. — Društvo »Treznost« v Ljubljani ima v sredo, dne 5. maja 1926 svoj reden sestanek ob pol 19. uri na moškem učiteljsku (prilije, levo). Dnevni red: 1. Pesem. 2. Predavanje br. Cerkvenika »Etika in alkoholi-

zema. 3. debata. 4. antialkoholni dan. 5. eventualije. 6. pesem. — Odbor.

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKEH ZADRUG V LJUBLJANI.

se je vršil 29. aprila t. l. Udeležilo se ga je od 116 zadrug z 994 glasovi 69 zadrug s 743 glasovi. Kmetijskega ministra je zastopal načelnik g. I. Sancin, velikega župana inšpektor g. M. Stibler, Glavni zadrugi Savez pa revizor g. ing. Varga. Iz letnega poročila Zveze posnemamo:

Delovanje Zveze se je vršilo lani v zadržanem pravcu. Ovirale pa so ga neurejene razmere, gospodarski zastoj in breznačelna državna gospodarska politika.

Stali smo zadrugam vestno ob strani. Poleg ustmenih pojasnil in navodil v pisarni Zveze smo odposlali 2976 dopisov in 10 okrožnic, ki so vsebovale za zadrug važna gospodarska in pravna navodila in pojasnila. Vrh tega smo izvršili poleg revizij 26 informativnih in inštrukcijskih obiskov pri zadrugah.

Mnogo posla so povzročile tudi lani razne ustmene in pismene intervencije ter prizivi za zadrug v pogledu davčnih, pristojbinskih, koncesijskih in registra-

cijjskih zadev. Poučno in propagandno smo delovali s predavanji o priliki občnih zborov in s podpiranjem zadrugne šole in njenih učencev. V šolskem letu 1925/26 smo jih podpirali 13. Za zadrugni dan, ki ga je upeljala Mednarodna zadrugna zveza prvo nedeljo julija, smo poslali zadrugam potrebna navodila.

Dočim je končno vlada na večkratne prošnje priznala tudi slovenskemu zadrugništvu vsaj delno poštinsko prostost, pa pri organizaciji kmetijskega in obrtniškega kredita nismo uspeli z našimi predlogi, temveč se je uvedlo državno zadrugništvo. To državno zadrugništvo po našem mnenju ne bo rodilo sadov, posebno ne v zadrugno dobro organizirani Sloveniji. V tem mnenju nas potrjuje tako napačna zasnova, ki je povsem birokratična in na široko odpira vrata strankarstvu, kakor tudi podrobna izvedba, ki predpisuje razne nepotrebne sekature.

Narodna banka in Poštna hranilnica še vedno odklanjata prošnje zadrugništva za cenene kredite, ker uprave teh zavodov, sestavljene izmed predstavnikov velekapitala, nimajo smisla za potrebe malih ljudi.

Lani smo doživeli razveseljiv pojav naglega znižanja obrestne mere, ki žal ni bil toliko posledica gospodarskega ozdravljenja, kakor pa naraščajoče gospodarske stagnacije. Vendar je to znižanje blagodejno vplivalo na gospodarstvo.

Lani je prirastlo 17 novih zadrug, odpadlo pa jih je 6, tako da je znašal tisti

MAKO

LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 36
zraven JUGO AUTO

Novo otvorjena manufakturna zaloga prodaja vse oblačilno blago.

najceneje
Poskusite, ne bode Vam žal!

Jack London:

Morski vrag.

Dvajseto poglavje.

Ostali del dneva je minil brez dogodiljev. Vihar se je začel polegati. Strojnik in trije strojemazci so po vročem razgovoru z Wolfom Larsenom dobili obleko iz ladijske zaloge; nakazali so jim mesto med lovci pri posameznih čolnih in stražah na ladji in nagnali iz posameznih delu. Ugovarjali so, toda ne preležišča na sprednjem delu. Ugovarjali so, toda ne preležišča na sprednjem delu. Ugovali jih je Wolf Larsenov značaj, kolikor so ga dosedaj spoznali, zgodbe gorja pa, ki so jih kmalu slišali v sprednjem delu ladje, so jim kmalu pregnale zadnje sled upornosti.

Mis Brewster — ime smo izvedeli od strojnika — je spala venomer. Pri obedu sem prosil lovec, naj bi bil bolj tihi, ga je ne bi zbudili. Tako se je zgodilo, da se je prikazala šele naslednje jutro. Moj namen je bil, da bi jedla ločeno od drugih. Wolf Larsen pa je udaril z nogo ob tla rekoč: »Kaj pa je ona, da bi bila predotira za mizo in družbo v kabini?«

Vendar je imel njen prihod k mizi nekaj zabavnega v sebi. Lovec so utihnil kot bi jih z vodo polil. Samo Horner in Dimač nista prišla v zadrego; skrivši sta jo pogledovala in se celo udeležila razgovora. Ostali štirje pa so zijali na krožnike, žvečili in žvečili z neko

72

točnostjo, da so se jim ušesa gibala in premikala s čeljustmi vred, kakor ušesa živali.

Wolf Larsen je bil izpočetka malobeseden in je samo na kratko odgovarjal, kadar ga je egovorila. Seveda ni bil v zadregi spričo njene navzočnosti. Še daleko ne. Ta ženska mu je bila nov tip, različno bitje od onih, ki jih je dosedaj poznal, in bil je radoveden. Pomotritel jo je, proučeval in ni odmaknil oči od njenega obraza, razen kadar je pogledal gibanje njenih rok ali ramen. Tudi jaz sem jo premotritel in dasi sem jaz vodil razgovor, se vseeno zavedam, da sem bil malo boječ, ne docela miren. Njegovo vedenje je bilo popolno, zaupanje v samega sebe silno, da ga nič ni moglo omajati. Pred žensko je imel tako malo strahu kot pred vojsko in viharjem.

»Kdaj pa dospemo v Jokohamo?« je vprašala, ko se je obrnila proti njemu in mu pogledala naravnost v obraz.

Vprašanje je bilo izrečeno. Čeljusti so nehale prežvekovati, ušesa se nehala se gibati; a dasi so se uči še dalje upirale v krožnike, so vsi kakor lačni poslušali, da bi slišali odgovor.

Čez kake štiri mesece, mogoče tudi v treh, če se lov zarana zaključ, je dejal Wolf Larsen.

Zasopla je in zajechala: »Mi — mislila sem — povedali so mi, da je Jokohama samo dan vožnje od tod.

To — — Umolknila je in se ozrla po brezčutnih obrazih okrog mize, ki so gledali v krožnik pred seboj.

»To ni prav,« je končala.

»To je vprašanje, ki ga morate dognati z gospodom Van Weydenom,« je odvrnil, mi prikimal in zlobno pomežiknil. »Gospod Van Weyden je nekaj takega, kar bi lahko nazvali avtoriteta v takih rečeh, kot je pravo. Jaz, veste, ki sem samo mornar, gledam na ves položaj nekoliko drugače. Mogoče je vaša nesreča, da morate ostati pri nas, vsekakor pa je dobra sreča za nas.«

Snehljaje jo je pomotritel. Povesila je oči pred njegovim pogledom, a jih zopet vzdignila in se zatek ozrla kljubujoče vame. V njih sem bral neizgovorjeno vprašanje: ali je to prav? Vendar sem sklenil, da mora biti vloga, ki jo igram, nevtralna, in tako nisem odgovoril.

»Kaj vendar mislite?« je vprašala.

»Da je nesreča, posebno ako ste se kaj dogovorili za prihodnje mesece. Ker pa ste mi povedali, da ste potovali na Japonsko zaradi zdravja, vas zagotavljam, da si ne boste nikjer tako dobro opomogli kot na krovu naše ladje.«

Vidmel sem, kako so se ji oči zaiskrile od jeze; to pot sem jaz povesil oči pred njenim pogledom in čutil, kako mi je rdečica silila v lica. Ravna sem strahopetno, toda kaj sem mogel drugega?

prirastek 11 zadrug. Največ je prirastlo kreditnih in produktivnih. Omenjamo, da bi bilo številčno stanje lahko ugodnejše, da nismo pričeli previdnejše postopati pri snovanju in sprejemanju zadrug. Kjer ni bilo dobrih predpogojev za uspevanje, smo ustanovitev odsvetovali, sprejem slabo delujočih zadrug pa odklonili.

Revizij smo izvršili lani pri zadrugah 44 in sicer 41 rednih in 3 izredne. Poleg revizij smo pa 45 zadrugam sestavili računsko zaključke in uredili knjigovodstvo.

Delovanje zadrug je trpelo lani predvsem radi že omenjene splošne gospodarske stagnacije. Vendar so kreditne zadruge lepo napredovale in zaključile leto z znatnim porastom hranilnih vlog. Zlasti veliko koristi so nudile z lahko dostopnimi dolgoročnimi in cenovnimi krediti, ki so jih nudile malim pridobitnim slojem, kateri se dragega bančnega kredita ne morejo posluževati. Obrestna mera za vloge se je gibala pri večini zadrug med 5—7%, za kredite pa med 7—10%. Pa tudi produktivne zadruge so uspešno delovale, čeprav so vsled navedenih vzrokov zaključile leto z manjšim uspehom. Slabše je šlo blagovnim, zlasti onim, ki nimajo dovolj lastnih cenovnih obratnih glavnic in spretnih vodstev.

Obsežnost naše zadrugne organizacije je lepo razvidna iz statistike. Navajamo par podatkov: Denarni promet vseh zadrug je dosegel 949.181.904 Din (leta 1923 le 826.870.629 Din), blagovni promet 68.118.263 Din (leta 1923 le 61 milijonov 223.090 Din), hranilne vloge 129 milijonov 298.203 Din (leta 1923 le 103 milijone 639.672 Din), posojila 110 milijonov 745.175 Din (leta 1923 89.225.034 dinarjev). Število v zadrugah včlanjenih zadrugnikov pa je doseglo 23.508. Sorazmerno najbolj so porasla posojila, kar pač jasno priča o splošnem razvoju donosnosti gospodarstva.

Denarno poslovanje Zveze.

Poslovni napredek Zveze najlepše dokazuje od 54.801.042 Din v letu 1924 na 105.283.461.66 Din v letu 1925 porastli denarni promet.

Prav tako so se pomnožile tudi vloge in dosegle koncem leta 1925 8.857.517.73 dinarjev. Krediti so manj porastli, ker so zadrugam zadostovala lastna sredstva, v

nekaterih slučajih pa so manjkali predpogoji za varno in občekoristno uporabo istih. Deležna glavnica je vsled lani sklenjenega povišanja in pomnožitve deležev narasla od 30.200 Din na 96.450 Din in tvori z rezervnimi zakladi, ki so dosegli s pripisom lanskega dobička Din 378.881.84, zdrav in zaupanja vreden temelj Zveze.

Glede obrestne mere se je Zveza strogo držala zadrugnih načel, v kolikor so ji to seveda dopuščale izredne razmere. Zato je pa napravila tudi samo 16.274.91 dinarjev čistega dobička. Iz tega je jasno razvidno, da je šla Zveza članicam do skrajnosti na roko in ni iskala dobička za sebe.

Porast vlog bo omogočil Zvezi na eni strani intenzivnejše delovati na jačje uveljavljanje in širjenje zadrugništva, zlasti produktivnega, na drugi strani pa v večji meri posvečati pozornost splošnim gospodarskim vprašanjem ter zadrugni propagandi med ljudstvom.

Iz nadzorstvenega poročila posnemamo: Pregledali smo vse kontokorrente in druge izpiske ter potrdila, jih primerjali s konti v knjigah ter našli, da vsi soglašajo. Dalje smo preizkusili posamezne bilančne postavke, jih primerjali z izpiski ter ugotovili, da je bilanca pravilno sestavljena. Končno smo pregledali jamstvene listine in ugotovili, da so vsi krediti dobro zavarovani.

Občni zbor je poročila in bilanco soglasno odobril ter podelil načelstvu in nadzorstvu absolutorij.

Nato je bilo soglasno izvoljeno dosedanje nadzorstvo in sicer: predsednik: Sušnik Lovro, Skofja Loka; podpredsednik: Vrhovec Stanko, Log; Arko Ivan, Ribnica, Brezovar Matija, St. Rupert, Slane Franc, Litija, Golja Ivan, Metlika, Müller Karol, Črnomelj, Černe Josip, Zg. Šiška, Krulj Ernest, Sevnica, Lovrač Ivan, Moravče.

Načelnik g. Sanein in revizor ing. Varga sta pozdravila občni zbor z obljubo, da bosta tudi v bodoče delovala za čimvečji procvit zadrugništva.

Po debati o raznih gospodarskih in zadrugnih zadevah je občni zbor sprejel resolucijo, v kateri se pozivlja vlado, da zadrugništva ne zapostavlja in da predloži skupščini v odobritev važne gospodarske zakone, zlasti zakon o zadrugah, zakon o kmetijskih zbornicah in zakon o gospodarskem svetu.

Uprava „Narodnega Dnevnika“ prodaja makulturni papir po Din 5—

Glavna carinarnica I. reda v Ljubljani.

Dana 10, 11. in 12. maja 1926. god. u 10 časova prodavače se u A. magazinu ove carinarnice

4 kufera razne zaplenjene robe

to:

- A. 1. kufer V. L. 2 u brutto-težini 129 kg:
17 kg česte svilene tkanine desinovane, bojene, odredjene dužine, prosto porubljene, 231 komada, — marama — vrednost 13.680 Din;
8200 kg česte svilene tkanine, bojene, odredjene dužine, prosto porubljene, — 100 komada — marama — vrednost 6000 Din;
15 kg polusvileni pliš, bojen, sa odredjenom dužinom — 144 komada marama — vrednost 4500 Din;
2200 kg česte svilene tkanine bojene, desinovane, odredjene dužine, — 6 komada šalova — vrednost 3600 Din;
48 kg česte svilene tkanine, bojene, — 820 m — vrednost 41.000 Din;
13500 kg česte svilene tkanine, bojene, desinovane, 132 m, vrednost 9000 Din;
25100 kg izrade nepomenute od drveta sirove u vezi sa finim materijalom — drveni kofer vrednost 250 Din.
B. 1 kufer V. L. br. 1 u brutto-težini 121 kg:
19 kg česte svilene tkanine, bojene, sa odredjenom dužinom, prosta porubljene desinovane, 268 komada marama — vrednost 13.400 — Din.
46 kg šivena roba od česte svilene tkanine, bojene, desinovane, — 125 komada šalova — vrednost 75.000 Din;
3 kg česte svilene tkanine, bojene, 293 m — vrednost 1800 Din;
24 kg polusvileni pliš, bojen, sa odredjenom dužinom 226 komada marama — vrednost 8000 Din;
29 kg izrade nepomenute od drveta sirove u vezi sa finim materijalom, drveni kofer vrednost 300 Din.
C. 1 kufer F. G. br. 2 u brutto-težini 112500 kg:
4300 kg šivena roba od vunelih tkanina naročito nepomenutih, bojena, do 300 gr na 1 m² — 9 komada šinjela — vrednost 8000 Din;
17500 kg izrade od krzna od finih koža prevučene postavljene — 9 komada šinjela, — vrednost 20.000 Din;
24600 kg šivena roba od vunene tkanine naročito nepomenute, od 300—500 g na 1 m², bojene, sa svilenom postavom i delimičnim dodatkom krzna, 14 komada odela, vrednost 18.000 Din;
5800 kg pletena roba nepomenuta, svilena, višebojena, 240 komada kravata, vrednost 4800 Din;
1200 kg šivena roba od vunene tkanine naročito nepomenute od 300—500 g, bojena, 1 komad odela, vrednost 700 Din;
1700 kg svilena roba od česte svilene tkanine, bojena, sa delimičnim dodatkom krzna, 1 komad kaput, vrednost 2500 Din;
1700 kg kršno uradjeno ali neizradjeno od finih koža, 22 komada koža, vrednost 2200 Din;
0900 kg šivena roba od svilene pletene materije u komadu, koji se na meter prodaje, bojena, 6 komada jumpera, vrednost 800 Din;
2800 kg polusvilen somot, bojen, 20 metara, vrednost 1000 Din;
0300 kg šivena roba od česte svilene tkanine, bojene, desinovane, 42 komada kravata, vrednost 420 Din;
0500 kg pletena svilena roba, čarape, bojene, 13½ duca, vrednost 4000 Din;
4 kg česte svilene tkanine, bojene, desinovane, odredjene dužine, prosto porubljene, 52 komada marama, vrednost 3400 Din;
8200 kg česte polusvilene tkanine desinovane, odredjene dužine, prosto porubljene, 108 komada marama, vrednost 5400 Din;
33 kg izrade nepomenute od drveta sirove u vezi sa finim materijalom, 1 kofer vrednost 300 Din.
D. 1 kufer F. G. br. 1 u brutto-težini 109 kg:
37 kg šivena roba od svilene pletene materije u komadu, koja se na meter prodaje, bojena, 262 komada jumpera i odela, vrednost 31.000 Din;
4200 kg šivena roba od vunelih tkanina naročito nepomenutih od 300—500 g, višebojena, sa svilenom postavom, 3 komada kaputa, vrednost 2400 Din;
3 kg šivena roba od polusvilene tkanine, višebojena, desinovane, sa delimičnim dodatkom krzna, 5 komada kaputa, vrednost 3500 Din;
4500 kg šivena roba od delom svilene pletene materije, višebojene, u komadu, koje se na meter prodaje, 10 komada odela, vrednost 4500 Din;
2700 kg šivena roba od vunene pletene materije, u komadu, koja se na meter prodaje, višebojena 7 komada jumpera i 1 komad odela, vrednost 1000 — Din.
1400 kg šivena roba od vunene pletene materije u komadu, koja se na meter prodaje, višebojena delimičnim dodatkom krzna, 1 odelo vrednost 800 Din.
14500 kg izrade od krzna od finih koža postavljena, 36 komada boja, vrednost 18.000 Din;
6 kg izrade od ostalih životinskih materija, 12 kutija dugmeta, vrednost 900 Din;
5 kg kutije od kartona obilježene artijem ma koje vrste — bez vrednosti.
30700 kg izrade od drveta sirove u vezi sa finim materijalom, drveni kofer, vrednost 400 Din.
Iz kancelarije glavne carinarnice I. reda u Ljubljani, dana 29. aprila 1926. god. Broj 8925.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano Din 1.—.

KOKS-ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Otomane

najfinije izdelave v damastu 700 Din, v blagu 800—1000 Din, modroci iz najfinije trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

DOSLO!

Vrtnice, dalje,

gladiole ravnokar došle v različnih barvah. Lepotična grmovja, sadike cvetlic in zelenjadi priporoča Ivan Simenc, vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.

Na dobro

in ceno domačo opoldansko hrano se sprejme več gospodov in gospodičen. Naslov u upravi lista.

DOSLO!

Miren gospod

išče separirano sobo v kolodvorskem okraju pod »Nemoten« na upravo lista

Postranski

zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojasnila proti znaniki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Proda se

posestvo z hišo in nekaj zemljišča v Zagorju ob Savi št. 112 po ugodni ceni. — Katarina Pitzman.

ženitvena ponudba.

Gospod, privatni uradnik, proti dobremu zaslužku, star 35 let se želi v vrho ženitve seznaniti z gospodično od 20 do 25 let. Najljubše mu je, če je trgovka na deželi ali pa v mestu, ali pa boljše situirana hčerka kakoga veleposesnika. Premoženja mora imeti 500.000 Din do 1.000.000 Din. Odgovori s slikami, ki se vrnejo naj se pošljejo pod strogo tajnostjo na Upravo Narod. Dnevnik pod »Resna žentev«.

50.000 Din in več

letnih dohodkov z lahkoto zaslužiti se nudi vsakomur. Ponudbe z znamko Din 1.— na M. PIRC, Ljubljana I., pošto ležeče.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroj so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj **DUBIED**

Josip Petelinc, Ljubljana